

Sygn. akt III UK 481/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania Usługi [...] z Doradztwem K. spółki jawnej w S. i K. spółki jawnej w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
z udziałem zainteresowanych: J.K. i S.R.
o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołujących się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołujących się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 lipca 2018 r. sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z odwołania Usługi [...] z Doradztwem K. spółki jawnej w S., K. spółki jawnej w S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego, na skutek apelacji płatników składek od wyroku z dnia 27 października 2017 r., którym Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołania i orzekł o kosztach procesu, w punkcie 1. oddalił apelację, a w punkcie 2. zasądził od Usługi [...] z Doradztwem „K.” spółki jawnej w S. i K. spółki

jawnej w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. solidarnie kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W sprawie będącej przedmiotem rozpoznania dwiema decyzjami z dnia 13 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ustalił na 0 zł podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne J.K. i S.R. zgłoszonych do ubezpieczenia zdrowotnego we wskazanych w decyzjach miesiącach jako zleceniobiorcy u płatnika składek Usługi [...] z Doradztwem K. spółka jawna.

Dwiema kolejnymi decyzjami z dnia 14 sierpnia 2014 r. organ rentowy stwierdził, że wskazane wyżej osoby, jako pracownicy płatnika składek, podlegają we wskazanych w decyzji okresach obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

W dniu 19 stycznia 2015 r. organ rentowy wydał postanowienia, którymi sprostował oczywiste omyłki w decyzjach, w ten sposób w ten sposób, że nazwę płatnika składek Usługi [...] z Doradztwem „K.” Sp. J. zastąpił nazwą Usługi [...] z Doradztwem K. Spółka jawna, zaś nazwę K. Sp. J. - zastąpiono nazwą K. Spółka jawna.

Płatnik K. Spółka jawna wniósł odwołanie od decyzji z dnia 14 sierpnia 2014 r., dotyczących J.K. i S.R..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o ich oddalenie.

W sprawie ustalono, że Spółka Usługi [...] z Doradztwem "K." Sp. j. (aktualnie Usługi [...] z Doradztwem K. spółka jawna) prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, dokonanego przez Sąd Rejonowy w S. Wydział XIII Gospodarczy pod numerem KRS (...).

Spółka K. Sp. j. (aktualnie K. spółka jawna) w S. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dokonanego przez Sąd Rejonowy – w S. Wydział XIII Gospodarczy pod numerem KRS (...).

Siedziba obu spółek mieściła się pod tym samym adresem przy ulicy G. w S., obie spółki wspólnie korzystały z dwóch budynków znajdujących się na tym terenie.

Obie spółki w latach 2009-2010 prowadziły tożsamą działalność związaną ze świadczeniem usług dźwigowych i transportem ponadgabarytowym. Spółka Usługi [...] z Doradztwem K. Sp. j. dodatkowo zajmowała się świadczeniem usług w zakresie doradztwa technicznego, tj. przygotowywaniem projektów technicznych pod różne usługi, przeprowadzała wizje lokalne na budowach.

Zdarzało się, że obie spółki wykonywały swoje kontrakty jednocześnie w tym samym czasie i w tym samym miejscu. Jeżeli jedna spółka uzyskała kontrakt na usługi dźwigowe o różnym tonażu, to wówczas obie spółki wykonywały ten kontrakt. Spółki łączyła umowa o wzajemnym świadczeniu usług. Zdarzało się również, że spółki wykonywały swoje kontrakty w różnych miejscach i czasie.

J.K. w okresie od 1 maja 1996 r. do 17 listopada 2008 r., a S.R. w okresie od 16 sierpnia 1999 r. do 28 marca 2011 r. byli zatrudnieni w Spółce Usługi [...] z Doradztwem "K." Sp. j. w oparciu o umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu na stanowisku operatora żurawia. J.K. i S.R. w okresie trwania stosunku pracy ze spółką K. nie zawierali umów zlecenia, a mimo to każdego miesiąca za pracę wykonywaną ponad obowiązującą pracowników normę czasu pracy otrzymywali wynagrodzenie od spółki Usługi [...] z Doradztwem K.. Zdaniem odwołujących się spółek należności te były wypłacane z całkiem różnych tytułów, w związku z wykonywaniem przez zainteresowanych czynności różnego rodzaju, brak było podstaw, by obciążać pracodawcę obowiązkiem płacenia składek od obu tych należności łącznie.

Sąd Okręgowy nie podzielił powyższego stanowiska i oddalił odwołanie.

W apelacji od powyższego wyroku płatnicy składek zarzucili naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., 235 § 1 k.p.c., art. 734-751 k.c., art. 353¹ k.c., art. 4 pkt 2 lit. a w zw. z art. 8 ust. 1 i 2a i art. 9 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny ocenił, że Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz oceny prawne, w związku z czym Sąd drugiej instancji przyjął je za własne.

Sąd ten uznał, że żaden z płatników nie udowodnił w toku postępowania, aby w rzeczywistości zawarto jakąkolwiek inną umowę z J.K. i S.R. poza umową o pracę.

Sąd odwoławczy stwierdził, że nie znajduje zastosowania powołany przez sąd pierwszej instancji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. W niniejszej sprawie nie można przyjąć, że ubezpieczeni z drugą ze skarżących się spółek, nie będącą ich pracodawcą, zawarli ważne umowy cywilnoprawne. Pracodawca zainteresowanego obowiązany był natomiast zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy systemowej oraz w zw. z art. 17 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej każdorazowo uwzględnić do podstawy wymiaru składek całość przychodu ubezpieczonych z tytułu umowy o pracę.

Mając powyższe na uwadze sąd drugiej instancji oddalił apelację.

Płatnicy składek złożyli od powyższego wyroku skargę kasacyjną.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a zatem na oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

W ocenie skarżących oczywistą zasadność skargi wyprowadzić należy z dokonania przez Sąd Apelacyjny w (...) błędnej wykładni przepisów prawa materialnego w postaci art. 56 k.c., art. 60 k.c., art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 70 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 734-750 k.c. Wydając zaskarżone rozstrzygnięcie Sąd drugiej instancji w istocie zakwestionował możliwość zawierania przez strony umów o charakterze cywilnoprawnym, rozliczanych m.in. w ramach systemu ubezpieczeń społecznych, *per facta conchidentia*, co z kolei stanowi rażące naruszenie jednej z podstawowych zasad prawa cywilnego, jaką jest zasada swobody formy oświadczenia woli. Nie budzi bowiem wątpliwości, iż w świetle przepisów prawa oświadczenie woli w przedmiocie zawarcia umowy o świadczenie usług może zostać wyrażone przez każde zachowanie, w tym przez wykonanie usługi, przyjęcie wynagrodzenia itp.

Ponadto Sąd drugiej instancji dopuścił się także naruszenia przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w postaci art. 4 pkt 2 lit. a w zw. z art. 8 ust. 1 i 2a oraz art. 9 ust. 1, uznając, iż pracodawca obowiązany jest odprowadzać składki od umów o świadczenie usług zawartych z osobą trzecią, pomimo, że brak jest dowodów, że to pracodawca uzyskuje rezultat pracy wykonywanej na podstawie umów o charakterze cywilnoprawnych. Tym samym

Sąd Apelacyjny w (...) w sposób niedopuszczalny rozszerzył stosownie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wbrew jego dyspozycji, tworząc w tym zakresie niedopuszczalne domniemanie.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołujących się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest

oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W niniejszej sprawie skarżący nie wykazali w żaden sposób oczywistej zasadności skargi, którą upatrywali w zakwestionowaniu przez Sąd Apelacyjny możliwości zawierania przez strony umów o charakterze cywilnoprawnym, rozliczanych m.in. w ramach systemu ubezpieczeń społecznych, *per facta concludentia*, co jak twierdzili stanowi rażące naruszenie zasady swobody formy oświadczenia woli, a także w przyjęciu przez ten Sąd obowiązku pracodawcy odprowadzania składek od umów o świadczenie usług zawartych z osobą trzecią, pomimo braku dowodów na to, że pracodawca uzyskuje rezultat pracy wykonywanej na podstawie umów o charakterze cywilnoprawnych.

Skarżący nie przedstawili żadnej argumentacji prawnej mogącej uzasadniać w ten sposób przywołaną oczywistą zasadność skargi. Nie wskazali nawet, na czym konkretnie polegać miało rzeczzone naruszenie. Zgodnie zaś z wskazaną powyżej, ugruntowaną linią orzecniczą, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wymagałoby wykazania, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy przedmiotowej sprawy i dłuższych badań lub dociekań (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2017 r., V CSK 535/16, LEX nr 2304253). Skoro w niniejszej sprawie tak się nie stało, to przyjąć należy, że wniosek o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania na ww. podstawie również nie zawiera argumentów, które mogłyby przekonać Sąd Najwyższy o konieczności rozstrzygnięcia przy merytorycznym rozpoznaniu skargi. Nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się wymaganej argumentacji w pozostałej części uzasadnienia skargi kasacyjnej (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 grudnia 2007 r., III CSK 319/07, LEX nr 623803).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

as